

Landstinget nöjda med enkät trots få svarande

Bättre att arbeta privat blev slutsatsen

Trots dålig svarsfrekvens i en undersökning tvekar landstinget i Stockholm inte att dra slutsatsen: De privata enheterna är bättre arbetsgivare än de offentligt drivna.

■ Inte ens hälften av den tillfrågade personalen svarade på enkäten om arbetssituationen i privata respektive landstingsdrivna vårdenheter i Stockholm.

– Skickar du ut en enkät till hela svenska folket, så ska du vara jätteglad om du får 50 procents svarsfrekvens. Nu har vi 1 000 personer jämnt fördelade mellan de privata och offentligt anställda och då är det statistiskt säkerställt.

Det säger Kjell Lundin, projektledare på Stockholm läns landstings (SLL) Mångfaldskansli och den som beställt undersökningen.

Statistiker som Läkartidningen talat med säger dock att man behöver åtminstone 70 procent för att kunna dra några säkra slutsatser.

18 procent av svaren kom från ledningen

För snart tre år sedan fattades beslutet att alla anställda i primärvården, geriatriken, omsorgen och den öppna psykiatriken skulle erbjudas att gå över sina enheter. I Södra Stockholm, ett av Stockholms sex politiskt självständiga sjukvårdsområden, beslöt man att gå ett steg längre: All

primärvård skulle privatiseras före utgången av 2001, som personaldrivna enheter eller som enheter drivna av utomstående bolag (se LT nr 1–2/2002). Mångfaldsprojektets uppgift har varit att stödja de personalgrupper som vill ta över verksamheten. Men det har inte funnits några garantier för att personalens anbud skulle vinna mot utomstående aktörer.

För att utvärdera konsekvenserna av privatiseringarna för personalen har en enkät skickats till cirka 1 000 anställda i 33 privata vårdenheter. Dessa drivs antingen av personalen eller av utomstående bolag och startade alla i privat regi före år 2001. Lika många enkäter har också gått ut till matchade grupper inom offentligt drivna enheter. Sammanlagt svarade 962 personer. Både personal och enhetens ledning ingick i undersökningen och svaren redovisas gemensamt.

I gruppen av privata enheter utgjorde ledning 18 procent av enkätsvaren, i landstinget 11 procent. Svaren är genomgående till de privata enheternas fördel. Till exempel anger privatanställda i större utsträckning än landstingsanställda att de har goda möjligheter att påverka sin arbetssituation (81 respektive 59 procent) och beslut som rör arbetsplatsen (76 respektive 51 procent).

Landstinget måste bli bättre arbetsgivare

Även förutsättningarna för att ge patienterna god vård graderas högre bland de privata (89 respektive 68 procent). Fler privata än landstingsanställda tycker också att de har goda möjligheter till kompetensutveckling (81 respektive 61 procent). Kjell Lundin säger att det här visar att landstinget måste bli en bättre arbetsgivare.

– Personalen är nöjdare i den privata sektorn, då måste ju vi självklart göra något, så att vi kan behålla duktig personal och att de trivs hos oss också.

Under maj kommer djupintervjuer att göras med ledningen för de privata enheterna på basis av enkätundersökningen. Även en patientenkät kommer att ingå i den slutgiltiga sammanställning av utvärderingen som planeras att presenteras i juni.

I luren: Anders Milton Hallå, vad har du för uppdrag nu?

Anders Milton, avgående VD för Läkarförbundet och tilltänkt ordförande för Svenska röda korset, har fått regeringens uppdrag att utreda samhällets insatser mot HIV/aids och föreslå en nationell handlingsplan senast den 31 januari 2004.

■ Vad innebär uppdraget?

– Jag ska utreda den svenska politiken rörande HIV och aids, hur resurserna ska användas, hur stat, kommun, landsting och frivilligorganisationer ska samarbeta, förebyggande åtgärder, vård, behandling, omsorg och attityder. Det ska bli väldigt stimulerande.

Hur ska du gå till väga?

– Först ska två utredningssekreterare engageras och så ska vi ha en expertgrupp och eventuellt en referensgrupp. Exakt hur vi ska lägga upp arbetet har vi inte beslutat.

Har uppdraget någon koppling till ditt kommande uppdrag för Röda korset?

– Nej, men det knyter väl an till Svenska röda korset som arbetat mycket aktivt med HIV och aids och till exempel startade Noaks ark en gång i tiden.

Ordförandeskapet i Röda korset är ett halvtidsuppdrag. Hur mycket tid kräver utredningsuppdraget?

– Ungefär halvtid.

När börjar du?

– Jag törs inte riktigt säga det, jag måste tala med Socialdepartementet.

Har du tidigare erfarenhet av HIV/aids-problematik?

– Bara på ett övergripande sätt. Jag har aldrig arbetat med frågorna. Men jag har följt debatten, och jag var med för 15 år sedan när vi inom läkarkåren beslöt oss för en politik som håller än idag, att patienterna naturligtvis ska behandlas med värdighet och respekt, att de inte ska diskrimineras och hur läkare som själva är smittade ska agera.

FOTO: LÄKARFÖRBUNDET

Anders Milton, avgående VD för Läkarförbundet ska utreda samhällets insatser mot HIV/aids.

Privatiseringen av primärvården i Stockholms landsting

Personalen skiljer sig i synen på utvärderingen och på om de vill arbeta i privata eller offentligt drivna enheter. De som vill arbeta i privata enheter är nöjda med sin situation och vill stanna kvar i den offentliga sektorn. De som vill arbeta i offentligt drivna enheter är mindre nöjda och vill gå över till den privata sektorn.

Större valfrihet och ökat inflytande motiv till beslutet

Enligt enkäten vill 81 procent av de privata anställda och 59 procent av de offentligt anställda påverka sin arbetssituation. Detta är en betydande skillnad som tyder på att de privata anställda har större inflytande över sin arbetsplats.

Personalen i privata enheter är nöjda med sin situation och vill stanna kvar i den offentliga sektorn.

Personalens företrädare kom till korta mot ett lägre bud

Personalen i privata enheter är nöjda med sin situation och vill stanna kvar i den offentliga sektorn. Detta är en betydande skillnad som tyder på att de privata anställda har större inflytande över sin arbetsplats.

Oljka uppfattningar om vad det får kosta

Enligt enkäten vill 81 procent av de privata anställda och 59 procent av de offentligt anställda påverka sin arbetssituation. Detta är en betydande skillnad som tyder på att de privata anställda har större inflytande över sin arbetsplats.

LT nr 1–2/2002

Sara Hedbäck
sara.hedbäck@lakartidningen.se

Elisabet Ohlin
elisabet.ohlin@lakartidningen.se